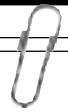

Otrdiena ● 2017. gada 15. augusts

CENA tirdzniecībā 0,65EUR

UZMANĪBU,
VĒJŠ!

Vadugunieši Kurzemē 6.

Īsziņas

Šonedēl - Jawa Latgalē

18.-20.augustā mūspusē pulcēsies motociklu *Jawa* un ČZ īpašnieki uz ikga-dējo motociklistu salidojumu. 19.augustā no plkst. 11.00 iedzīvotājiem būs iespēja vērot parādes braucienu no Rugājiem uz Balviem. Parādes brauciens noslēgsies ar stundu garu motociklu izstādi (ap plkst. 12.00) laukumā pie Balvu Kultūras un atpūtas centra. Izstādes laikā skatītājiem būs iespēja piedalīties balsojumā un noteikt skaistāko *Jawa* vai ČZ motociklu. Katru gadu pasākums pulcina ap 130 šo spēkratu īpašniekus.

Mainījies padomes sastāvs

10.augustā, apstiprinot Intu Kaļvu par Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes vadītāju, deputātiem bija jādod *zaļā gaismu*. I.Kaļvai savienot amatus. Daži deputāti bija pārsteigti, ka jaunā vadītāja, viņuprāt, nevienam nezinot, 27.jūlijā ievēlēta par SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība" valdes locekli. "Esmu no laukiem. Vai ir arī kādas citas izmaiņas?" vēlējās noskaidrot deputāts Andris Kazinovskis. Novada vadītājs Aigars Pušpurs paskaidroja, ka ir mainījies a/s "Balvu Enerģija" padomes sastāvs. Jaunajā padomē strādā Tālis Korlašs (padomes priekšsēdētājs), Ivans Baranovs un Vilnis Dzenis; valdē – Aivars Zāgeris, Imants Kairišs un Raimonds Bombāns.

Ezers kļūs par koncertzāli

19.augustā plkst. 19.30 Balvu ezers Dzirnavu ielā 1 un pie sporta skolas pārtaps par koncertzāli – pasākumā "Mūzika saulrietam" uzstāsies Pēteris Upelnieks un Sabīne Krilova. Sēdvietas – laivas un ezera krasti.

Volejbolisti tiksi finālā

19.augustā plkst. 10.00 pie Balvu ezera pulcēsies volejbolisti, lai finālpēlēs noskaidrotu, kuras komandas šogad uzvarēs Balvu novada čempionātā pludmales volejbolā.

Nākamajā
Vaduguni

● Bēri sauc palīgā
Pēc trīs dienu badināšanas
kaķis izlec pa logu

● Par prieku sev un citiem
Teātra studijas aizkulises

Foto - A.Kirsanovs

Izmēģina jaunās šūpoles. Pirmās jauno rotaļu laukumu bija laimīgas izmēģināt Emma un viņas jaunākā māsiņa Terēze, kad abu meiteņu mamma, pirmsskolas bērnu vecāku pārstāve skolas padomē Agita Zelča, devās "Vadugunij" parādīt topošo sajūtu taku un bērnudārza jauno rotaļu laukumu.

Septembri gaidot

Ingrīda Zinkovska

Ar 14.augustu pēc vasara brīvdienām darbu atsāka Baltijas novada pirmsskolas izglītības iestāde, kas teju gadu jau atrodas novada vispārizglītojošās vidusskolas telpās. "Visi bērni uz bērnudārzu vēl nenāks, bet daļa gan. Tie, kuriem vecāki jau strādā," zināja stāstīt bērnudārza darbinieces, kuras aizvadītās nedēļas nogalē kārtoja bērnudārza telpas.

Atgriežoties bērnudārzā, mazos novada iedzīvotājus gaida patīkams pārsteigums - šovasar pie vidusskolas ierīkots jauns rotaļu laukums, kurā uzstādītas divas šūpoles, smilšu kaste, rotaļu namināš, karuselis, slīdkalnīši, rotaļu komplekss *vilciens*. Laukumā uzstādīti arī divi soli, atkritumu urnas. Laukumu norobežo žogs ar vārtiem, kas domāts bērnu drošībai. Pirmsskolas bērnu vecāki kopīgiem spēkiem rotaļu laukumā veidos arī sajūtu taku.

Pirmsskolas bērnu vecāku pārstāve skolas padomē Agita Zelča stāsta, ka bērnu vecāku atsaucība šim pasākuma ir liela: "Izrādās, bērnu vecāki ļoti grib piedalīties šajā procesā. Sākumā nevarējām saprast, cik garu taku veidot, bet esam vienojušies, ka tie varētu būt 12 posmi. Ir jau sarunāts materiāls apmalēm, kā arī tas, kurš no vecākiem kādu dabas materiālu gādās. Kastaņus un zīles bērni kopā ar audzinātājām varētu savākt arī paši. Ceram, ka rezultāts būs tāds, kas patiks pašiem un bērniem."

Pēc vecāku lūguma un ierosinājuma jaunajā mācību gadā izmaiņas skars arī nodarbības bērnudārzā. Jauktā vecuma grupa līdz pusdien-

laikam būs sadalīta,- četrgadīgajiem bērniem nodarbības notiks atsevišķi.

Skolas direktors Imants Slišāns stāsta: "Kā katru vasaru, arī šogad notiek skolas telpu kosmētiskie remonti. Daudz darba jāiegulda teritorijas uzturēšanā, sakopsānā, plaujot, apgrīzot dzīvīzogus, jo skolas apsaimniekošanā ir vairākus hektārus liela teritorija. Pašu skolas tehnisko darbinieku spēkiem šovasar tiek atjaunota angļu valodas kabineta telpa 4.stāvā (jauns griestu, sienu, grīdas segums, jauns apgaismojums). Kabineta telpa bija vizuāli bēdīgā stāvoklī, lai gan labi aprīkota tehniski, kas ir angļu valodas skolotājas Tatjanas Bolgarovas noplēns. Piedaloties starptautiskos pasākumos, iegūti līdzekļi, lai kabinetu aprīkotu ar datortehniku, multiprojektoru, ekrānu, dokumentu kameru. Tagad, veicot remontu, arī pati telpa atbilst mūsdienu prasībām. Galvenais darbu veicējs ir skolas darbinieks Normunds Švīgers. Pašu spēkiem darbi rit lēnāk, nekā piesaistot firmu pakalpojumus, toties daudz rūpīgāk respektējot visas vēlmes telpu labiekārtošanai. Šādi skolas tehnisko darbinieku spēkiem vairāku gadu laikā ir skaisti izremontētas un ieguvušas jaunu seju vairākas skolas telpas, piemēram, Paaudžu centra telpa, mājturiņas, ģeogrāfijas klase, metodiskais kabinets."

Skolas direktors priecājas, ka jau trešo gadu skolā nesamazinās skolēnu skaits. Tas ir ļoti būtiski laikā, kad kopējais iedzīvotāju skaits samazinās gan novadā, gan valstī kopumā, bet jo īpaši kritiska ir demogrāfiskā situācija laukos, Latgalē. Jaunajam mācību gadam arī 10.klase jau nokomplektēta.

Zirgu sacen-sības Tilžā.
4. lpp.

Svētki
Rugājos.
5. lpp.

Līdz LATVIJAS
simtgadei
460 dienas!

Vārds žurnālistam

Irēna Tušinska

Rakstot par celtniekiem, kuri uz jumta strādā, nenodrošinājušies pret kritienu, aizdomājos, cik bezatbildīgi paši izturamies pret savu veselību un dzīvību. Mūžu vadot pēc principa "kā liktenis būs lēmis...", aizmirstam, ka Dievs sargā tos, kuri paši sevi sargā. Tāpat atcerējos mūženo tēmu par vienaldzību pret apkārt notiekošo, ja tas neskar mūs pašus. Jo noteikti šo faktu ievērojuši daudzi iedzīvotāji, bet redakcijai piezvanīja tikai viens. Protams, ikdienas aizņemtībā, noņēmušies paši ar savām problēmām, nereti pat nepaceļam galvu, lai ievērotu, kas notiek apkārt. Un grūti to kādam pārmest valstī, kurā katrs cīnās pats par savu izdzīvošanu. Tomēr vienmēr, saskaroties ar gadījumiem, kad kādam nav vienalga, priečajos, ka mums ir tādi cilvēki. Ja arī celtnieki neņems vērā aizrādījumus un nerūpēsies paši par savu drošību, zvanītāji vēlāk nebūs sev jāpārmet, ka neko nav darījusi, lai novērstu nelaimi.

Latvija

Eksāmenus drīkstēs kārtot tikai latviešu valodā. Valdība atbalstīja divus Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) noteikumu projektus, kas noteiks, ka 9. un 12. klašu skolēniem eksāmena kārtošanas valoda ir latviešu valoda. Noteikumu projekts, kura izmaiņas attiecas arī uz mazākumtautību izglītības programmām, paredz latviešu valodā kārtot visus eksāmenus, izņemot eksāmenu valodu mācību priekšmetos, līdz ar to vairs netiek paredzētas izvēles tiesības attiecībā uz valodu, kurā kārtot eksāmenu. Plānots arī noteikt, ka eksāmena vadītājs eksāmena norisi vada latviešu valodā, izņemot valodu mācību priekšmetos. Šāda grozījuma nepieciešamība pamatota ar to, ka Izglītības kvalitātes valsts dienesta pārstāvji, piedaloties kā novērotāji centralizēto eksāmenu norisē, konstatējuši, ka atsevišķas izglītības iestādēs, kurās tiek ištenotas mazākumtautību izglītības programmas, eksāmenu norise tiek vadīta mazākumtautību valodā.

Valsts pārņem zemi piemiņas memoriāla celtnieciem. Valdība otrdien nolēma pārņemt bez atlīdzības un nodot Finanšu ministrijas valdījumā Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumā esošā nekustamā īpašuma zemes vienības Latviešu strēlnieku laukumā 3, Rīgā, daļu aptuveni 0,0712 hektāru platībā, kas atrodas starp Okupācijas muzeju un Rīgas Tehniskās universitātes ēku. Zemes gabals valsts īpašumā pārņemts Padomju okupācijas upuru piemiņas memoriāla kompleksa izveidei un uzturēšanai.

Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi bez maksas izziņos informāciju par katastrofām. Valdība pieņema noteikumus, kuros paredzēts, ka elektroniskie plašsaziņas līdzekļi bez maksas izziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta informāciju par katastrofu un iedzīvotājiem nepieciešamo rīcību. Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtībā precīzetas tiesību normas un terminoloģija saistībā ar civilās trauksmes un apziņošanas sistēmu. Jaunie noteikumi regulēs agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtību.

Jūlijā piekār vairāk bezbijetnieku. Rīgas sabiedriskajā transportā šogad jūlijā piekārti 4092 bezbijetnieki, kas ir par 9,7% jeb 362 bezbijetniekiem vairāk nekā iepriekšējā mēnesī, vienlaikus veikto pārbaužu skaitam samazinoties par 19,3%. Tostarp autobusos šī gada jūlijā notverti 1789 bezbijetnieki, trolejbusos - 1346, bet tramvajos - 957 bezbijetnieki. No notvertajiem bezbijetniekiem 987 sodu samaksāja uzreiz, bet 3105 bezbijetniekiem izrakstīts rēķins. Vienlaikus jūlijā Rīgas sabiedriskajā transportā kopumā veiktas 19 242 pārbaudes, kas ir par 19,3% jeb 4618 pārbaudēm mazāk nekā iepriekšējā mēnesī. Jūlijā visvairāk pasažieru par braukšanu bez bijetes sodīti 1. tramvaja (Imanta-Jugla) maršrutā - 292 pasažieri, savukārt neviens pasažieris nav sodīts 34. (Centrāltirgus - Sauliši) un 54. (Abrenes iela - Voleri) autobusa maršrutā.

(Ziņas no www.tvnet.lv)

Tuvojas Balvu kamermūzikas kārtējais festivāls

Maruta Sprudzāne

Vasaras mēneši ir dažādu festivālu, koncertu un svētku laiks. Viens otrs saka, ka pasākumu tik daudz, ka, tos apmeklējot, iespāidi klūst īslaicīgi. Un tomēr atmiņas paliek izjūtas, kas radījušas emocionālu savilpojumu, kas aizskar dvēseli un tik ātri negaist. Augusta Balvos sevi piesaka kā tradicionālā kamermūzikas festivāla laiks. Režisorei ILGAI OPLUCĀNEI tas ir vasaras spilgtākais notikums, jo viņa ir atbildīga par šī festivāla norisi. Ar ko tas būs interesants šogad, stāsta viņa pati.

Jāsecina, ka pasākumu daudzveidībā savu vietu meģina atrast arī akadēmiskās mūzikas izpildītāji. Kā tas izdodas?

-Teikšu, ka tas izdodas. Lai gan, kā raksta pianists Andrejs Osokins, "kad nesagatavots cilvēks atnāk uz koncertu, kur galvenā informācija ir caur skaņu un mūzikā ir dziļums, sarežģītība un emocijas, piesātinātas ar garīgumu, reizēm viņš ir šokā par to". Balvu kamermūzikas festivāls skatītājus aicina apmeklēt koncertus jau 18 gadus. Domāju, tajos nav garāmgājēju, jo kamermūzikas cienītāji un interesenti zina, ko vēlas klausīties un ko viņi sagaidīs katrā koncertā, uz kuru atnāks.

Cik gadus pati jau organizējat šo tradicionālo pasākumu?

-Man tā ir iespēja un arī gods to darīt jau septīto gadu. 2011. un 2012. gadā festivālu veidoju, sadarbojoties ar Liepājas Simfonisko orķestri, ar tā direktoru Uldi Lipski un mūziķiem Viktoru Hrustaļovu, Dzintaru Jurģelaiti, kurš jau aizsaulē. Bet pēdējos piecus gadus daļu programmas veidojam kopā ar VSIA "Latvijas koncerti" projektu vadītājiem. Kā zinošs padomdevējs festivāla mūzikā izvēlē vienmēr iesaistās Balvu Mūzikas skolas direktors Egons Salmanis.

Vai sastādit programmas ir viegli?

-Protams, cenšos sekot līdzi visām novitātēm kamermūzikā, tāpēc paveras iespēja piesaistīt festivālam mūziķus, kuri mani ļoti uzrunā personīgi. Pagājušajā gadā mērķtiecīgi rakstīju projektus līdzekļu piesaistei, lai Balvos muzicētu perkusionists Richards Zaļupe un brāļi Petruski. Šogad ļoti vēlējos, lai mūsu pilsētā spēlētu novadniece, vijolniece Kristīne Zeltkalne-Voika. Viņa ir absolējusi Balvu Mūzikas skolas vijoles klasi pie pedagoģes Zojas Zaharovas, studējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā pie profesora Andra Baumaja, kur ieguvusi arī profesionālo magistra grādu. Šobrīd Kristīne Zeltkalne - Voika strādā Latvijas Nacionālās operas un baleta orķestri. Ja piedāvā interesantu programmu, labprāt izvēlos to, kurā piedalās izcilā pianiste Agnese Eglīņa. Šogad viņa festivāla vēsturē koncertēs jau ceturto reizi. Priecājos, ka atkal varēsim klausīties RIX klavieru kvartetu, kurš pie mums muzicēja pirms 10 gadiem. Bet pirmo reizi skatītāji varēs satikties ar mūzikas žurnālistu un izcilo stāstnieku Orestu Silabriedi.

Teicāt, ka šis festivāls ir spilgtākais vasaras pārdzīvojums.

-Kā klausītāja esmu bijusi visos 18

Kopā ar mūziķiem. Ilga Oplucāne 2016.gadā kopā ar flautisti Ditu Krenbergu, pianisti Agnesi Eglīnu un solisti Ingu Šlubovsku-Kancēviču.

Foto - no personīgā arhīva

festivālos. Jā, tas ir mans spilgtākais vasaras pārdzīvojums. Pārskatot festivāla vēsturisko ekspozīciju un programmas, ar prieku atceros, ka, piemēram, trešajā festivālā koncertēja tagad tik slavenais Aleksandrs Antonenko, piektajā un sestajā gadā muzicēja saksofonists Deniss Paškevičs, bet 2011.gadā Atvars Lakstīgala Balvos diriģēja L.van Bēethovena 4.simfoniju un J.S.Baha 3.Brandenburgas koncertu. Tas, manuprāt, liecina, ka mūsu skatītājs ir novērtēts kā zinošs un uzmanīgs klausītājs. Ceru, ka tā notiks arī šogad, jo festivāla koncerti muzikāli ir ļoti dažādi.

Raksta, ka klasiskā mūzika sakārto cilvēku,- tā harmonizē, atbrīvo, iedvesmo. Lielo klasiku darbos ir ieslēgta pretinde mūsdienu steigai, stresam, informācijas plūdiem... tā izteicies Liepājas Simfoniskā orķestra valdes loceklis Uldis Lipskis.

-Jāiet un jāklausās šie koncerti, kas notiks Balvu muižas koncertzālē augusta otrajā pusē - 26. un 27.augustā. 18.Balvu Kamermūzikas festivālā klausīsimies Johannesa Brāmsa, Gustava Mālera, Fransisa Pulenka, Jozefa Haidna, Wolfganga Amadeja Mocarta, Astora Pjacollas un citu tikpat izcilu komponistu mūziku. Programma ir plaša, katrs var izvēlēties ko savai sirdij tuvu. Piemēram, RIX klavieru kvartets ir dažādās pasaules malās dzīvojošu četru draugu un

Bauda klausīties māksliniekus

INTA SLEŽĀ Balvos:

-Manuprāt, tā ir vienreizēja iespēja tepat, Balvos, apmeklēt šāda veida koncertus, kas notiek akustiskā koncertzālē. Festivāls, kļūdams tradicionāls, ieguvus arī uzticīgu klausītāju loku, un uz šiem koncertiem speciāli brauc izdzīvotāji arī no tālākām pilsētām. Balvos augustā ir iespēja noklausīties augstas klasses mūzikus. Novērtēsim arī šīs iespējas materiālo pusī, kas mums patiesībā ir dāvana. Man personīgi ir bauda klausīties augsta līmeņa māksliniekus tieši klātienē, nevis pa radio, platēs vai caur datoru. Festivāla programmas vienmēr bijušas daudzveidīgas, tā ka klausītājiem ir iespēja izvēlēties to koncertu, kas būtu saprotams un patiku visvairāk. Koncertus, manuprāt, der apmeklēt ikvienu, ne tikai cilvēkiem ar muzikālu izglītību. Pirms tam var izlasīt anotācijas, iepazīties ar informāciju. Ja kurš agrāk nekad nav bijis kamermūzikas koncertā Balvos, ieteiku šogad apmeklēt kaut vai "Čigānu balādes". Tur skanēs saprotama un uztverama mūzika. Mūzika taču ir skaņas, vibrācija, kas atstāj iespaidu uz katru.

Ārzemju ciemiņi Vācu skauti viesojas Balvos

Augusta sākumā balvenieši ievēroja telšu pilsētiņu ezera krastā netālu no Balvu muižas, kurā čakli rosijās formās tērpti vāciski runājoši bēri un jaunieši. Izrādās, mūsu pilsētā viesojās skautu organizācijas dalībnieki no Meisenes, Vācijā, ko laipni uzņēma Balvu luterānu baznīcas draudzes dalībnieki un jaunieši.

Balvu luterānu draudzes aktivists ULDIS SPRUDZĀNS atklāja, ka balveniešiem jau kopš 90.gadu sākuma izveidojusies laba sadarbība ar Meiseni Vācijā, tādēļ ciemiņi no šīs zemes mūsu pilsētu apmeklējuši vairākkārt. Kopā ar Balvu luterānu draudzes jauniešiem arī U.Sprudzāns labprāt piedalījās skautu nometnes noslēguma pasākumā 3.augustā. Balvu ezera krastā izveidotajā telšu ciematā ciemiņi kopā ar mājiniekim pavadija vakaru omulīgā atmosfērā, sēžot pie ugunskura, cienājoties ar kopīgi pagatavotiem gardumiem, kā arī klausoties vācu skautu dziesmas. Tikšanās noslēgumā četru no jaunajiem skautiem, kuri godam izturēja garos pārgājienu, svinīgi uzņēma organizācijas rindās.

Viesu grupas vadītājs ULE no Meisenes atklāja, ka skautiem ir pieņemts doties garākos pārgājienos pa laukiem kādā viņu izvēlētā valstī, izbaudot lauku ainavas un satiekot jaunus cilvēkus. Savukārt apceļot Latviju vācieši izvēlējās, jo viņu pilsēta cieši sadarbojas ar Balviem. "No Meisenes iedzīvotājiem uzzinājuši, cik skaista ir Latvijas daba, nolēmām to izpētīt paši," apgalvoja Ule. Skautu vadītājs atklāja, ka mūsu pilsētā izveidotajā noslēguma nometnē viņi pavadija tikai pēdējās trīs ceļojuma dienas. Gandrīz pirms divām nedēļām ieradušies Rīgā, 53 skautu organizācijas pārstāvji no Vācijas, sadalījušies zēnu un meiteņu grupās pa pieciem - astoņiem cilvēkiem, sākumā ar autobusiem devās dažādos Latvijas virzienos, lai tālāk ietu pārgājienos kājām. Daja vācu skautu apceļoja Kurzemi, citi - Latgali, kā arī citus mūsu zemes reģionus. Katrai no grupām bija sava telts un viss pārējais, kas nepieciešams dzīvei pie dabas. "Skautu kustība aizsākās 1907.gadā Lielbritānijā, un tā ir pašizglītošanās programma. Dodoties pārgājienos mazās grupās, jaunieši mācās pārāk viens uz otru, izjust atbildību par saviem biedriem, kā arī kļūst patstāvīgi, jo pārāk jālaikā viņiem visa dzīve jāorganizē pašiem - jāuzceļ telts, jānopērk ēdiens, tas jāsagatavo utt.," paskaidroja skautu grupas vadītājs. Viņš atklāja, ka skauti var iestāties 11 gadu vecumā. Savukārt turpināt darboties var līdz pat 20 un vairāk gadu vecumam. Arī Meisenes skautu grupā piedalījās vairāki jaunākā vecuma zēni, kā arī tādi, kam pāri divdesmit. Ule pastāstīja, ka, sadaļoties pārgājienu grupās, vienmēr kopā saliek dažādu vecumu jauniešus. "Katrā grupā ir vismaz viens vadītājs, kas nav jaunāks par 18 gadiem," uzsvēra skautu vadītājs.

Balvu luterānu draudzes dalībniece, 14-gadīgā LĪVA KAIRIŠA sniedza atbalstu vācu jauniešiem visu trīs dienu garumā, kamēr viņi viesojās Balvos. Baznīcu meitene apmeklē kopš agras bērnības, sākumā piedaloties Svētdienas skolā, bet

Foto : I.Tušinska

Nometne beigusies. 22 gadus vecais Daniels no Vācijas (no kreisās) skautu organizācijā darbojas jau desmit gadus. Viņš atklāja, ka patīk dzīvot pie dabas, vakaros sēdēt pie ugunskura un visu darīt pašam, jo tas esot viens liels piedzīvojums. Danielam ir ļoti humāna profesija - viņš palīdz vājdzīrdīgiem cilvēkiem pielāgot dzirdes aparātus ar speciālu datorprogrammu palīdzību. Viņš uzskata, ka šādu profesijas izvēli ieteikmējusi darbošanās šajā organizācijā: "Skautus māca palīdzēt cilvēkiem. Vēl te es sapratu, ka sabiedrība nepieciešama ikvienam no mums, tādēļ ir jāprot sadarboties ar citiem cilvēkiem." Viņš apguva arī daudzas praktiskas lietas, piemēram, uzceļ telti un sapakot guļammaisu. Pie dabas pavadītais laiks puisim mācījis arī to, ka ir iespējams dzīvot bez elektroniskām ierīcēm. Savukārt par Latviju Danielam palīcis lielisks iespaids: "Cilvēki šeit ir ļoti laipni un izpalīdzīgi."

Foto : I.Tušinska

Skautu vadītāji. Meisenes baznīcas draudze locekle Simona Bastien (no labās) atklāja, ka viņu draudzei izveidojusies lieliska sadarbība ar vietējo luterānu draudzi. Balvos viņa ciemojās jau ceturto reizi un, kā vienmēr, priečājās par mūsu mazo pilsētiņu un tās draudzīgajiem cilvēkiem. "Esmu šeit atradusi ļoti labus draugus, piemēram, Uldi Sprudzānu, Aiju Priedi, Rudīti Bukšu un citus," pastāstīja Simona.

tagad aktīvi iesaistoties jauniešu vakāros, kas mācību gada laikā notiek katru piektā dienās vakaru. Lai gan pagaidām nav kļuvusi par skautu, Līva neslēpj, ka labprāt to darītu.

Jauniete pastāstīja, ka trīs kopā ar Meisenes skautiem pavadītās dienas bija ļoti pamācošas. Viņa ne tikai ieguva jaunas draudzenes, ar kurām tagad sarakstās internētā, bet iemācījās arī daudz jauna, piemēram, sasiet dažādus mezglus vai uzceļ telti no balstiem un brezenta auduma. Kopā ar jaunajiem vācu draugiem Līva apguva dažādu ēdienu gatavošanu uz ugunskura, piemēram, iemācījās, kā uzcept skautu maizītes: "Tās sastāv no mīklas, kurā var ietīt gan dārzenus, gan desīnas un sieru. Pēc tam tās, uzspraustas uz koka,

cep uz ugunskura."

Sevišķi jauks un sirsīngs esot izvērties pēdējais kopā pavadītais vakars, kad, cepot maizītes, visi dziedājuši skautu dziesmas, runājušies, bet noslēgumā vērojuši jauno skautu uzņemšanas ceremoniju. Jauniete atklāja, ka vācu jaunieši esot bijuši ļoti draudzīgi - labprāt runājušies un ierādījuši viņai savas zināšanas. "Skauti bija izpalīdzīgi, viņi rūpējās viens par otru un ļoti daudz dziedāja," jauniegūtos paziņas raksturoja meitene.

Pati Līva šobrīd ļoti gaida 1.septembri, kad varēs uzsākt mācības Balvu Valsts ģimnāzijas 9.klasē. Savukārt vācu jaunieši noguruši, bet gandarīti, sākumā ar autobusu mēroja ceļu uz Rigu, bet vēlāk - uz Vāciju, lai dalītos piedzīvotajā ar saviem vecākiem un draugiem.

Vilakas novada domē

27.jūlija sēdes lēmumi

Apstiprina skolas direktore amatā

Ar 23. augustu Ainu Golubevu apstiprināja Rekavas vidusskolas direktores amatā.

Apstiprina komisija

Apstiprināja komisiju lēmuma pieņemšanai par laukaimniecības zemes iegūšanu īpašumā šādā sastāvā: priekšsēdētājs Alberts Dravīš, komisijas priekšsēdētāja vietniece Anita Kokoreviča, kā arī komisijas locekļi: Vija Klegere, Ilze Krukovska un Ligija Logina.

Ievēlēja Ētikas komisiju šādā sastāvā: komisijas priekšsēdētāja Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes logopēde Marija Voika, kā arī psiholoģe Ingrīda Vinceviča un domes deputāts Georgijs Logins.

Apstiprināja novada pašvaldības Administratīvo komisiju šādā sastāvā: komisijas priekšsēdētāja Ligija Logina, komisijas locekļi: Diāna Astreiko, Svetlana Bukovska, Svetlana Romāne un Ērika Baltiņa.

Apstiprināja domes Iepirkumu komisiju: komisijas priekšsēdētāja Tamāra Locāne un komisijas locekļi: Sintija Strapcāne un Olegs Kesks. Par Iepirkumu komisijas sekretāri bez balss tiesībām apstiprināja Daci Dzervi.

Ievēlēja Administratīvo aktu strīdu komisiju šādā sastāvā: komisijas priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs, komisijas locekļi: pašvaldības izpilddirektore Zigīda Vancāne, Juridiskās nodajās vadītājs Marjans Locāns, Lietvedības komunikācijas un informācijas nodajās vadītāja Terēzija Babāne.

Ievēlēja Pašvaldības īpašuma privatizācijas un atsavināšanas komisiju šādā sastāvā: komisijas priekšsēdētāja - Attīstības plānošanas nodajās speciāliste Vija Klegere un komisijas locekļi: Juridiskās nodajās juriskonsultē Dace Dzerve, Finanšu un grāmatvedības nodajās grāmatvede Silvija Gordačova, Kupravas pagasta pārvaldes vadītājs Aleksandrs Tihomirovs, kā arī Attīstības plānošanas nodajās speciāliste Ilze Krukovska.

Atceli lēmumus

Atzina par spēkā neesošu Vilakas novada domes 2010.gada 28.janvāra lēmumu "Par būvju ekspluatācijā pieņemšanas komisiju", kā arī atcēla novada domes 26.09.2013. lēmumu "Par Vilakas novada Būvvaldes maksas pakalpojumiem".

Nosaka maksu par atkritumiem

Ar šī gada 1.augustu noteica maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Vilakas novada pašvaldības teritorijā - EUR 17,52 par kubikmetru (bez PVN). To veido: maksa par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, uzglabāšanu, dalītās atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārkraušanas infrastruktūras objektu un uzturēšanu atbilstoši ligumam, ko noslēgusi pašvaldība un atkritumu apsaimniekotājs, kā arī izmaksas to sabiedrības izglītības pasākumu finansēšanai, kas vērsti uz atkritumu radītāju izglītošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā - EUR 10,95 apmērā par 1m³; sabiedrisko pakalpojumu regulatora apstiprinātais tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā "Kaudzītes" - EUR 3,32 par m³; Dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu normatīvajos aktos noteiktajā apmērā - EUR 3,25 par m³.

Nemot vērā Dabas resursu nodokļa izmaiņas, no 2018.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim noteica maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu novada pašvaldības teritorijā - EUR 18,17 par m³ (bez PVN), ko veido: maksa par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, uzglabāšanu, dalītās atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārkraušanas infrastruktūras objektu un uzturēšanu atbilstoši ligumam, ko noslēgusi pašvaldība un atkritumu apsaimniekotājs, kā arī izmaksas to sabiedrības izglītības pasākumu finansēšanai, kas vērsti uz atkritumu radītāju izglītošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā - EUR 10,95 par 1m³; sabiedrisko pakalpojumu regulatora apstiprinātais tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā "Kaudzītes" - EUR 2,67 par 1m³; Dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu normatīvajos aktos noteiktajā apmērā - EUR 4,55 par m³.

Piešķir naudas balvu

Anastasijai Sedihai piešķira naudas balvu EUR 50 apmērā (pēc nodokļu nomaksas) par izcīnīto bronzas medaļu VII Latvijas jaunatnes olimpiādē ložu šaušanā (PŠ-40), bet trenerim Ēvaldam Vancānam - naudas balvu EUR 30 apmērā (pēc nodokļu nomaksas) par A.Sedihas sagatavošanu.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Tilža pārvēršas par zirgu valstību

Svētdien Tilžas pagasta zirgu sētā "Kapulejas" šķēršļu pārvarēšanas jeb konkūra sacensībās startēja gandrīz pussimts sportistu. Pasākuma organizatore Larisa Klitončika neslēpa prieku, ka sadarbībā ar Balvu Sporta centru izdevies noorganizēt "Balvu novada kausa 2017" izcīņas svētkus.

Intervē arī televīzija. Biedrību "Sudraba pakav" pazīst ne tikai mūspusē, bet arī visā Latvijā. Larisa Klitončika pēc intervijas televīzijai "Vadugunij" atzina, ka vistālākie sportisti atbraukuši no Inčukalna. Jautāta, vai nākamgad Tilžā notiks arī pajūgu braukšanas sacensības, Larisa atklāja, ka finansiāli vieglāk noorganizēt konkūru. "Protams, gribam un ceram to izdarīt," viņa piebilda.

Apbalvo uzvarētajus. Pēc veiksmīga starta neizpalika apbalvošana. Lauma Klaviņa (foto) saņem diplomu, bet zīdzīņš – rozeti.

Lēcieni, kas aizrauj. Skatītājiem neapšaubāmi visespaidigākie šķita zirgu lēcieni, turklāt jo augstāk, jo labāk. Šķēršļu pārvarēšanas sacensības Tilžā notika jau ceturto reizi.

Iesildās. No Stāmerienas uz Tilžu atveda četrus zirgus, kuri arī veiksmīgi piedalījās sacensībās.

Mūsējās. Tāpat kā līdz šim, mūspusi sacensībās veiksmīgi pārstāvēja zemnieku saimniecības "Vāliņi" audzēknis Korifejs. Viņa jātniece Sandra Ūzula (no kreisās), neskaitoties uz laika apstākļiem, nolēma pārvarēt vissarežītākos pārbaudījumus, pārvaret 1m un 1,10m augstus šķēršļus. Pirmo reizi sacensībās ar Korifeju startēja arī Nelda Treikale (no labās) no Ludzas. Zīmigi, ka nesen Korifejs bija nopietni saslimis. Z.s. "Vāliņi" īpašnieks Edvīns Žogota neslēpa, ka bijušas pat visdrūmākās prognozes: "Tomēr šodien atkal esam ierindā, turklāt saimniecībā aug trīs jauni zirgi. Tas nozīmē, ka jau nākamgad startēsim ar diviem zirgiem."

Izpelnās visskaļākos aplausus. Maira Zimarska no Rēzeknes šķēršļu joslā devās ar poniju Pižonu. Viņa pirms starta sprieda, ka veiksies šā vai tā. Gāja labi, jo Pižons kā augumā *ielākais* izpelnījās visvētrainākos aplausus.

Pārsteidz kinologi. Kamēr jātnieki gatavojās nākamajam pārbaudījumam, skatītājus pārsteidza Vīlakas robežsargi - kinologi, kuri demonstrēja dienesta suņu dažādās prasmes. Interesanti, - ja pirmsākumā Vīlakā bija tikai trīs kinologi, tad tagad – 33!

Izpalīdz Latvijai! Svētdien par sevi atgādināja arī sestdienas nakts lietusgāze. Biedrības "Sudraba pakavi" pārstāvis Andrejs Klitončiks izlīdzēja kinologiem, kuru auto iestiga plavā. "Gods palīdzēt Latvijai," viņš teica.

Foto pie zirga figūras. Skatītāji labprāt izmantoja iespēju nografēties ne tikai ar dzīviem zirgiem, bet arī pie zirga figūras. Foto - desmitgadīgā Estere Berkolce kopā ar četr gadīgo Haraldu Keišu no Baltinavas. Izrādās, Estere ciemojās mūspusē pie radiniekiem, jo pati dzimus un dzīvo īrija. Lūgta atklāt, kā tik labi pārvalda latviešu valodu, meitene atzina, ka mācās latviešu skolā ar *skype* palīdzību.

Draugi. Ar zirgu sētas "Purenes" (no Gulbenes novada) audzēkņiem labi pazīstami arī mūspuses cilvēki, kuri turp brauc, lai samīlotu zīdzīņus un dotos izjādēs. Foto – leva Pūcīte.

Deputāts apdāvina bērnus. Saeimas deputāts Ivens Ribakovs zirgu sētā "Kapulejas" ir biežs viesis. Sākoties lietum, viņš bērniem dāvāja lietusmētelus, vēlot izbaudīt dienu. "Jā, arī man zirgi ļoti patīk," viņš paskaidroja.

Tiesneses. Zane Neimane no Rīgas un Elizabete Dambe no Daugavpils Tilžā tiesāja jau trešās sacensības. Taujātas, vai konkūrs Latvijā attīstās, Elizabete atgādināja, ka jāšanas sports ir dārgs pasākums: "Daiļnieku skaits apliecina, ka ejam pareizo ceļu. Tiesa, lēnāk nekā gribētos."

E.Gabranova teksts un foto

Jauns vides objekts un estrāde

Dabas stihiju varā Rugājos

Aizvadītajā sestdienā Rugāji bija ļaužu pilni. Īsta svētku diena, jo notika vairāki spilgti pasākumi. Īste nojot kopprojektu "Loba doba Ziemeļlatgalē jeb atklāj dabas pētnieku sevi!", arī Rugājos atklāja vides objektu centrālajā laukumā. Tā bija piektā vides instalācija, simbolizējot visu stihiju mijiedarbību, kuru vidū ir cilvēks. Bridi vēlāk sākās rošība uz jaunās skatuvēs, lai caur dziesmām un dejām izspēlētu vides stihiju raksturu. Pēc pāris stundām tas patiesi piesauca dabas spēku klātbūtni, sākās zibeņi, vējš un lietus.

Projekta līdzautore Mārite Orniņa uzsvēra, ka Ziemeļlatgales pašvaldībās uzstādito vides objektu vēstijums vērts uz to, lai cilvēki pievērstu uzmanību dabai, kas atrodas apkārt, ieklausītos un cienītu to apjaušot, ka cilvēks nav vienīgais dabas iemītnieks. Tas ir akcents arī, sagaidot Latvijas simtgadi un atgādinot par ieguldījumu Ziemeļlatgales pašvaldībās. Dabas stihijas ir četras - zeme, ūdens, gaiss un uguns, bet Rugājos kā piektajam sadarbības partnerim izdomāja mākslinieciski apvienot visas stihijas, ieliekot vidū cilvēku. "Man ir prieks par rezultātā radušām lietām,- šie vides objekti kalpos kā interesantas tūrisma vietas visos piecos novados, radot atpazīstamību, un ļaus turpināt uzsākto pašvaldību sadarbību tūrisma jomā," teica M.Orniņa.

Mākslinieks Ivars Vecāns no Alūksnes atcerējās, ka ideja par cilvēku figūrām radusies sarunās atklājot, ka dabai līdzīgas stihijas notiek vai katrā ģimenē, bez kurām nevar izdzīvot. "Esmu lepns, ka Rugāji izvēlējās manu objektu," teica mākslinieks. Savukārt novada domes priekšsēdētāja Sandra Kapteine atzina, ka iedzīvotāji šāda veida objektus dažkārt uzņem arī kritiski, taču, viņasprāt, "ja bija radusies iespēja, pieņemsim to kā dāvanu un dzīvosim ar šo objektu, kas tagad uzstādīts Rugājos".

Rugāju parka estrādes rekonstrukcija bija ieplānota jau pasen. Tā ir vietējiem iedzīvotājiem un arī ciemiņiem ierasta un patikama atpūtas vieta Vārnienes upes krastā, kur vasaras sezona notiek plaškie pasākumi. Estrādes atjaunošana veikta ar projekta līdzekļiem. Apkārtnes pilnveidošanas darbus pašvaldība vēl turpinās, vadoties no budžeta iespējām un arī rēķinoties ar dabas stihijām.

Kur mūzika, tur dejo. Rugājos valdīja ļoti labs noskaņojums un gaisotne. Parkā jau pirms koncerta atrakcijās piedalījās bērni, viens otrs karsto pēcpusdienu izmantoja arī ūdens peldēm, bet citi dejoja uz ielas.

Koncerta laikā. Rugāji sen nebija izjutuši tādu rošību. Te viesojās Rugāju sadraudzības kolektīvi no Igaunijas un Latvijas. Draudzība izveidojusies arī ar lietuviešiem - Lietuvas Telšu reģionu. Dejotāji no šī reģiona pirmo reizi bija atbraukuši uz Rugājiem.

Jaunais vides objekts. Šis laukums ar uzstādīto jauno vides objektu, kā uzsvēra novada domes priekšsēdētāja Sandra Kapteine, turpmāk Rugājos ieņems centrālā laukuma vietu. Te ir iestādīta eglīte, pagaidām vēl maza, bet ar laiku tā izaugs un kļūs par centrālo egli, sagaidot Jaungadu. Projekta autori saka, ka mūsdienās ir jāmeklē aizvien jauni un inovatīvi veidi, kā pievērst sabiedrības uzmanību dabas saglabāšanai. Apvienot mākslu un dabu ir apzināta izvēle parādīt cilvēkiem dabu kā mākslas sastāvdaļu un mākslu kā dabas turpinājumu. Abas jomas ir saudzējamas un neatkarīgumas.

Svētku vakara ieskaņa. Pirms vides objekta atklāšanas priecēja skanīgā igauņu kapela.

Svētku koncerts. Vairāku stundu garumā tas bija ļoti skaists un saturīgs. Caurvijot visu četu dabas stihiju rakstu, tas bija pirmais nozīmīgais pasākums šovasar, ļoti kupli apmeklēts. Vietas uz jaunajiem, ērtajiem soliem pietika arī skatītāju pulkam. Kultūras nodaļas vadītāja Gunta Grigāne priečājās, ka jaunā estrāde ļaus turpmāk droši aicināt ciemos mākslinieciskās pašdarbības kolektīvus, jo vietas būs pietiekami. Atklāšanas koncertā estrādē muzicēja Igauņu ģimenes kapela, pēc tam "Rekavas dzintars" un vienlaikus dejoja vairāki kolektīvi. "Kultūras pasākumi pie mums būs vēl plašāki un skanīgāki," pārliecināta Gunta.

Lai Dieva svētība visam! Lai cilvēkiem veiktos darbs un viņi godam varētu arī svētkus svinēt, jauno estrādi iesvētīja prāvests Oļģerts Misjūns.

Sveicieni sadarbības partneriem un atbalstītājiem. Rugājieši bija sagatavojuši suvenīrus un rudzu vārpu kūlišus, ko ar pateicību dāvāja saviem sadarbības partneriem un atbalstītājiem.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne, A.Kirsanova foto

Vadugunieši pilsētā, kurā piedzimst vējš...

11.-12.jūnijā laikraksta "Vaduguns" kolektīvs kopā ar draugiem devās uz Kurzemi, kur kārtējo reizi pārliecinājās, ka nav jāapmeklē tālas un svešas zemes, lai gūtu pozitīvas emocijas un jaunus iespaidus. Zīmigi, ka satiktie cilvēki ik uz soļa atgādināja un lepojās, ka tieši viņu pilsēta, muzejs vai objekts ir vai nu visunikālakais pasaulei, vai noteikti viens no tiem. Acimredzot tieši šāda nostāja un pārliecība dod spēkus attīstīties un virzīties uz priekšu.

Skats no augšas. Izrādās, Liepājas Sv.Trīsvienības luterānu katedrālē atrodas lielākās ērģeles pasaulei. Tiesa, nepārbūvētās mehāniskās. Vadugunieši uzzināja arī citus interesantus faktus, ka, piemēram, baznīcā atrodas lielākais altāris Latvijā, kā arī apskatīja Liepāju no putna lidojuma. Foto - Skaidrīte ar meitiņu Ligu (labajā pusē – koncertzāle "Lielais dzintars", kas ir Liepājas Simfoniskā orķestra un mūzikas skolas mājvieta).

Karostas cietumā. Žurnāliste Irēna Tušinska atrada kopēju valodu ar kapteini, kurš cietuma apmeklētājiem piedāvā iespēju pabūt aiz restēm. Irēna šo iespēju neizmantoja, jo, šķiet, labāk tomēr būt uz brīvām kājām. Zīmigi, ka gudu stāstījumiem ne vienmēr var uzticēties. Piemēram, neticet, ja jums apgalvo, ka slaveno Oskara Kalpaka tiltu projektējis Eifelis. Tiesa, šādas pat konstrukcijas, kas ražotas Krievijā, izmantotas arī Eifeļa torņa būvniecībā. O.Kalpaka tilts ir zīmigs ar to, ka nepaceļas, bet izgriezas par 90 grādiem.

Slavas alejā. Netālu no slavenā Rožu laukuma atrodas ne mazāk interesants objekts – slavas aleja ar Latvijas mūziķu plaukstu atlējumiem bronzā. Gvido un Skaidrīte, salīdzinot savu plaukstu lielumu, secināja, ka Gvido plauksta atbilst viens pret vienu mūziķu Gunta Veita plaukstai.

Piemiņas vieta "Spoku koks". Tā veltīta leģendārajai grupai "Līvi". Zīmigi, ka, apsēžoties uz "Līvu" gitāras soliņa, var nospiest pogu. Kas notiks? Atskanēs "Livu" dziesmas.

Vai vaduguniešiem jauns birojs? Pagājušās nedēļas nogalē SIA "Balvu Vaduguns" īpašnieki nolēma, ka turpmāk redakcija atradīsies Liepājā, Kungu ielā 7. "Tas ir centrs," piektien nopriecājāmies. Protams, tas ir joks, jo Kungu ielā 7 atrodas Bērnu un jaunatnes centrs "Vaduguns".

Pie jūras. Liepānieki atklāja, ka pirms mūsu ciemošanās jūrā bijis pamatlīgs pūtiens un izpūsts milzums daudz alģu. Par to liecināja arī savdabīga smarža.

Meklējot īpašās zīmes. Ikvienam tūristam Liepājā ir iespēja meklēt īpašas zīmes - notis, pie kurām atrodas dziesmai "Pilsētā, kurā piedzimst vējš" veltītās skulptūras. Foto – žurnāliste Ingrīda Zinkovska pie vārnas, kuru redzot, atmiņās uzaust Māra Čaklā dzejas vārsmas.

Jaunību atceroties. Redaktors Edgars Gabranovs Liepājas Pedagoģisko augstskolu jeb, kā tagad sauc Liepājas Universitāti, pabeidza pirms 22 gadiem. "Ziemeļlatgalē ir daudz cilvēku, kuri mācījās Liepājā," viņš uzsvēra. Ne mazāk pārsteigts Edgars bija par faktu, ka 26.augustā universitātē notiks absolventu salidojums. "Mani neviens nav aicinājis," viņš pukojās.

Pienā muižā. Skrundas novada Rudbāržu pagastā bijušā barona fon Mēdema vasaras un medību rezidencē ir iespēja ne tikai slaukt govi, bet arī uzklasīt runājošas govs stāstu par to, kā rodas piens, turklāt četrās valodās.

Sēnu valstībā. Viesu mājā "Garīkas", kas atrodas Kurzemes vidienē, starp divām mazpilsētām Skrundu un Aizputi, vadugunieši, tostarp Biruta no Briežuciema, ne tikai baudīja šītaki sēnu zupu, bet arī uzzināja to audzēšanas noslēpumus.

Medus piliens. Saldus pilsētas iedzīvotāji lepojas ar tēlnieka Kārla Īles autordarbu Līgo skvērā - strūklaku "Medus piliens" (foto). Tāpat Saldū ik uz soļa jūtams, ka šeit dzīvojis gleznotājs Janis Rozentāls. Viņa gleznu motīvi kļuvuši par iedvesmu izrotāt četru namu fasādes. "Būs vēl," zināja teikt laipnā un atraktivā gide. Tāpat viņa pārbaudīja vaduguniešu zināšanas, aicinot pie atsevišķiem priekšmetiem novietot uz lapīņām uzrakstītus vārdus, piemēram, 'ambīlis', 'zutenis', 'šķīnkis'. Kas tie ir? Cirvis, maciņš un dāvana.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Baltinavas novads startē pirmais

Lauku ceļu pārbūvē par Eiropas naudu

Baltinavas novads ir pirmais bijušajā Balvu rajonā, kura teritorijā uzsākta pašvaldības grants ceļu pārbūve, piesaistot Eiropas Savienības naudu. Līdzekļi lauku ceļu pārbūvei pasākumā "Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos" no Eiropas Savienības piešķirti visiem Latvijas novadiem attiecībā no ceļu kopgaruma, tikai citviet darbi vēl kavējas, bet citos novados sākušies un rit pilnā sparā.

Kā pirmos Baltinavas novadā pārbūvē divus pašvaldības grants ceļus: ceļu "Čudarīne- Obeļova" (0,00 -5,93 km) un ceļu "Baltinava – Abriņas" (0,00-1,85 km). *Celiniemi* šeit jau strādā kopš šī gada jūlija. Par Eiropas Savienības līdzekļiem Baltinavas novadā plānots pārbūvēt arī ceļus "Kaši – Pleitova" (0,00- 1,20km) un "Baltinava – Safronovka" (0,00- 1,60 km). Pārbūvējamie ceļi noteikti prioritārā kārtībā, organizējot sabiedrisko apspriešanu, kas notika pirms trim gadiem. Galvenais kritērijs lauku ceļu pārbūvei, ko nosaka Ministru kabineta noteikumi, ir vietējo iedzīvotāju saimnieciskā darbība, cik daudz vietējo iedzīvotāju ceļus izmanto savai uzņēmējdarbībai. Pašvaldība iedzīvotāju sabiedriskai apspriešanai Baltinavas novadā izvirzīja četrus ceļus. Savukārt iedzīvotāji balsojot tos sarindoja prioritārā secībā. Kopumā visvairāk punktu, līdz ar to tiesības sākt pārbūvi ātrāk ieguva ceļš "Čudarīne - Obeļova". Šo ceļu izmanto teju desmit lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi, no tiem divas - piena ražošanas saimniecības. Ceļu izmanto arī skolēnu nogādāšanai izglītības iestādēs. Tālāk prioritārā secībā sarindojās pārējie ceļi. Minētie pašvaldības ceļi būvēti vēl padomju laikā, pagājuši gadu desmiti, tādēļ tie ir sliktā stāvoklī - grāvji aizauguši, uz ceļiem izveidojušas bedres. Sevišķi grūti tie ir izbraucami rudeņos un pavasaros. Palielinoties lauksaimniecības tehnikas daudzumam, palielinās arī minēto ceļu noslodze.

Pirmajiem vienmēr grūtāk

Kopš kļuva zināms, ka jaunajā Eiropas Savienības naudas plānošanas periodā lauku iedzīvotājiem ir iespēja tikt pie līdzekļiem grants ceļu pārbūvei, pagājuši teju trīs gadi. Baltinavas pašvaldības izpilddirektors vēl prioritāro ceļu sabiedriskajā apspriešanā uzsvēra, ka ceļu pārbūves darbi nesāksies tūlit. Lai tiktu pie būvdarbiem, ir jāiziet virkne birokrātisku procedūru - jāizstrādā tehniskā dokumentācija, jāveic iepirkuma procedūra, jānoslēdz vienošanās ar Lauku atbalsta dienestu. "Teikšu godīgi, ka visa tā papīru būšana ir apjomīgs un garš process. Iesākām to 2015.gadā, bet tikai tagad tikām līdz pirmajiem ceļu būvdarbiem," saka Baltinavas novada domes priekšsēdētāja SARMĪTE TABORE. Viņiem kā pirmajiem šajā procesā gājis grūtāk arī tāpēc, ka nebija kam pajautāt padomu. Atbildes uz neskaidriem jautājumiem meklēja paši, zvanot būvvaldei, Lauku atbalsta dienestam. Katrs no viņiem šos neskaidros jautājumus interpretēja citādi, kā prata. "Tagad Lauku atbalsta dienesta mājaslapā informācija par pašvaldības grants ceļu pārbūvi, piesaistot Eiropas Savienības līdzekļus, ir krieti vien apjomīgāka, plašāka ir skaidrojumu, jautājumu – atbilžu sadaļa. Tiem, kas šo procesu uzsāka vēlāk nekā mēs, noteikti ir vieglāk un darbs sokas raitāk," secina domes priekšsēdētāja. Sākt ceļu pārbūvi ātrāk bija svarīgi arī tāpēc, ka būvdarbiem cenas aug - gan tehniskās dokumentācijas izstrādei, gan ceļu remontdarbiem. Jo vairāk naudas tam aiziet, jo mazāk ceļu kilometru var pārbūvēt.

Būvniecības izmaksas aug

"Būvniecības izmaksas ir sadārdzinājušās," apliecinā arī S.Tabore. Kad pirms trim gadiem Baltinavas pašvaldībā rēķināja, cik kilometru ceļu varēs pārbūvēt par piešķirtajiem Eiropas Savienības līdzekļiem, tad par pamatu aprēķiniem nēma vidējās pārbūves izmaksas valstī. Tagad viena ceļa kilometra pārbūve kļuvusi krieti vien dārgāka. Lētākais piedāvājums iepirkumā par ceļu pārbūvi bija valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Autoceļu uzturētājs". Tās strādnieki arī uzsākuši ceļu "Čudarīne – Obeļova" un "Baltinava- Abriņas" pārbūvi. Vēl jāpārbūvē 2,6 kilometri pašvaldības ceļu, bet naudas pietiek tikai 2 kilometru ceļa pārbūvei. Tādēļ šajās dienās pašvaldība aicina kopā iedzīvotājus un uzņēmējus, kuru darbība saistīta ar vēl divu prioritāro ceļu pārbūvi, lai kopīgi izlemtu, no kuriem 0,6 kilometriem ceļa atteikties.

Iedzīvotāji seko lidzi ceļa pārbūvei un cer, ka tas pēc remonta būs krieti labāks. EDGARS MATULIS uz dzīvi netālu no ceļa "Čudarīne- Obeļova" pārcēlies no Svātunes, jo tur bija gan tālu līdz autobusam, gan slikts ceļš. Lauku ceļi vispār ir sliki. Svarīgākais ir, lai ceļus remontē, greiderē, ziemā

Foto - A.Kirsanovs

Būvdarbi sākušies. Ceļa "Čudarīne – Obeļova" pārbūve notiek no Obeļovas puses. Aizvadītajā nedēļā *Celinieki* Zvaigznes upītē ielika lielāko uz šī ceļa caurtekū. "Lēmumu sākt pārbūvi no Obeļovas puses pieņemām tāpēc, ka vairāk uz Baltinavas pusi gar ceļu zemniekiem ir plavas un labības tirumi. Remonta laikā tos nāktos izbraukāt. Tādēļ izlēmām, lai zemnieki nopļauj plavas, novāc labību, netraucēsim viņiem. Abu ceļu pārbūvei paredzētas 270 dienas jeb 9 mēneši. Sala dēļ ziemā darbi būs jāpārtrauc, tos atsāksim pavasarī. Ceļus ekspluatācijā ceram nodot līdz Jāniem," pastāstīja Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Autoceļu uzturētājs" Balvu nodaļas vadītājs Stanislavs Adamovičs. *Celinikiem* gar ceļu jāizcērt 162 koki un jāizrauj celmi. Gar ceļu vairākās vietās sakrautas akmeņu kaudzes, ko nācies izcelt no grāvjiem. Tas ir papildu darbs, ko nevarēja paredzēt, apsekojot ceļu. Ceļa pārbūves gaitā visa ceļa garumā plānots iztīrīt grāvju, ielikt caurtekas un ierīkot nobrauktuvēs, uzbērt granti.

Baltinavas novadam lauku ceļu pārbūvei piešķirti 400 tūkstoši eiro

Foto - A.Kirsanovs

Lielākā problēma – nobrauktuvēs. Novada pašvaldība ik pēc divām nedēļām novada domē tiekas ar *Celiniiekim*, lai pārrunātu darba gaitā radušās problēmas. Kā atzīst novada domes priekšsēdētāja Sarmīte Tabore un paši *Celinieki*, lielākās problēmas ir ar nobrauktuvju ierīkošanu. Iedzīvotāji maina savas domas, nobrauktuvu izvēloties citā vietā. Vai atkal, - saimniekiem uz mājām ir nobrauktuve, bet nomniekiem uz tīrumu nav. Jautājumus risina, un domes priekšsēdētāja cer, ka tas ceļa pārbūvi nesadārdzīnās.

tīra. Šeit bērniem ir tuvāk līdz skolai, arī ceļš būs labāks. "Uz iedzīvotāju sanāksmi, kurā sprieda par prioritāriem ceļiem, nebiju, jo tobrīd mājās bija darbs. Mums zemes nav daudz, bet nobrauktuve uz mājām, cerams, ir ieplānota. Remonts nepieciešams arī mājas iebraucamajam celam, bet līdz tam vēl netiekam. Tas mūsu pašu ziņā," secina E.Matulis.

Baltinavas novada domē

20. jūlija sēdes lēmumi

Pieņem komitejas priekšlikumu

Pieņēma komitejas priekšlikumu "Par komisijas izveidi Baltinavas novada pašvaldības amatpersonu darbinieku amata vienību izvērtēšanai, amatu kategoriju un darba samaksas precizēšanai" 5 cilvēku sastāvā: Jānis Bubnovs, Inta Vilkaste, Imants Slišāns, Ināra Supe, Velta Mītke.

Izdara izmaiņas lepirkumu komisijas sastāvā

Atbrīvoja Sarmīti Tabori no novada domes lepirkumu komisijas locekles amata pienākumu pildīšanas un apstiprināja lepirkumu komisijas locekles amatā Daci Ločmelī.

Izsludina konkursu

Izsludināja atklātu konkursu par pieteikšanos Baltinavas novada Bāriņtiesas locekļa amatam.

Par grozījumiem programmā

Nolēma izdarīt grozījumus Baltinavas novada ceļu un ielu fonda - vidējā termiņa programmā 2017.-2019.gadam (apstiprināta ar Baltinavas novada domes 2017.gada 23.februāra lēmumu programmas izmaksu daļā).

Nosaka maksu par sadzīves atkritumiem

Apstiprināja SIA "ZAAO" iesniegto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksas aprēķinu un noteica maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Baltinavas novadā - 17,52 euro par vienu kubikmetru.

Piešķir finansējumu "Simtgades bēniem"

Piešķira biedrībai "Nigestes amatniecības nams" projekta "Simtgades bēni" realizācijai finansējumu 156,75 euro apmērā no kultūras nama pasākumu budžeta 2017.gadam. Finansējums paredzēts 15 jaundzimušo (2018.gadā) bērnu dāvanu komplektiem (sudraba monētas tipa medaļai ozolkoka kastītē ar pievienotu vēstuli, katram komplektam - 10,45 euro).

Izvirza pārstāvi Attīstības padomē

Par Baltinavas novada pašvaldības pārstāvi darbam Latgales plānošanas Attīstības padomē izvirzīja novada domes priekšsēdētāju Sarmīti Tabori.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Laikraksts "Vaduguns" sadarbībā ar SIA "Senda Dz" reizi mēnesī lasītājiem piedāvā dažadas receptes – vienkāršas un sarežģitas. Šī uzdevuma īstenošanu sarežģī būtisks nosacījums. Proti, produktu iegādei, kas nepieciešami maltītes pagatavošanai, drikst tērēt ne vairāk kā 7 eiro.

Vistas tortiljas jeb ballīte meksikāņu gaumē

GUNITA KISEĽOVA dzimusi tepat - Balvu novada Vectilžā, bet pašreiz dzīvo Rēzeknē. Saucot kulinārijas mākslu par sava veida hobiju, Gunita šo recepti aizguvusi no Istambulas (Turcijā), kur savulaik kopā ar deju kolektīvu baudījusi tradicionālos ēdienu ielu kafejnīciņās. Recepte savā ziņā ļoti vienkārša - galvenā **atslēga** isteni gardām tortiljām ir Fajita garšvielu maisījums un adžika, kas rada garšu *sprādzienu* uz mēles. Un laikā, kad piemājas dārziņos pašiem jau izauguši dārzeņi un zaļumi, īstais laiks tortilju ballītei!

Bez vistiņas neiztikt! Fileju sagriežam 0,5cm plānās strēmelēs. Uz karstas pannas uzlej nedaudz olīvelļas un gatavo, pievienojot sāli un piparus pēc katra gaumes.

Piešķiram asumiņu. Atsevišķā traukā ieļ skābo krējumu, ko sajauc ar Fajita garšvielu maisījumu. Pievieno vistai uz pannas un, neizmantojot vāku, cep aptuveni 10 min. Tad pievieno 2 ēdamkarotes adžikas mērci, sīpoli un daivīnu ķiploka (smalki sakapātus). Fileju gatavo uz straujas uguns tik ilgi, kamēr liekais šķidrums iztvaikojis un veidojas biezas konsistences mērce.

Sagatavo pārējās sastāvdalas. Tomātus sagriež pēc iespējas plānākās ripinās, šampinjonus un pipargurķus - strēmelēs, papriku un gurķus (svaigos) - kubiņos, sieru sarīvē. Uz karstas pannas uzlej nedaudz olīvelļas un liek cepties šampinjonus, līdz iztvaiko liekais šķidrums, pievieno 50g saldkrējuma sviestu un cep, kamēr gatavi. Tāpat arī pusripiņās sagrieztu sīpolu cep uz atsevišķas pannas, pievienojot nedaudz olīvelļas (mazāk cepti sīpoli sanāks kraukšķīgāki).

Nepieciešamie produkti:

- 1 kg vistas filejas
- 2 iepakojumi kviešu tortiljas
- 300g šampinjonu
- 1 paprika
- 300g siera
- 3 sīpoli
- 1 ķiploks
- 50g saldkrējuma sviesta
- buntīte salātlapu
- 3 lieli tomāti
- 300g svaiga gurķa

- 2 iepakojumi "Santa Marija Fajita original" garšvielu maisījuma
- "Pure adžika" klasiskā
- 300g skāba krējuma
- 50g majonēzes
- mazā pipargurķu burciņa (izmantosiet pusī)
- sāls, pipari

Tišanas process. Uz karstas pannas (bez jebkādām taukvielām) no abām pusēm uzkarsē kviešu tortiljas (pa vienai) nepārcenšoties, lai tās nemaina krāsu, citādi plaisās un būs grūtāk pildāmas. Visas sastāvdaļas pilda tortiljās, sākot ar salātlapām un beidzot ar mērci, ko pagatavo atsevišķā traukā: izspiestas ķiploku daivīnas, smalki sakapātas dilles, sāli, piparus, 100g skāba krējuma un 50g majonēzes rūpīgi izmaja.

Pasniedz. Saloka kā pankūkas, augšējo galu atstājot neielocītu. Folijā ietītas, tās ilgāk saglabā siltumu un satur izveidoto formu tortiljas vieglākai baudīšanai.

Labu apetīti! Novēl Gunīta Kiseļova (foto).

Lappusi sagatavoja Ramona Linda Cibule

Meklējam atbildi

Taciņa aizaugusi, atkritumus met, kur pagadās

Aizvadītajā nedēļā redakcijas automātiskajā atbildētājā bija atstāta ziņa, ka Pokratas kapos, Rugāju pusē, nav kārtīgas vietas atkritumu izmešanai. "Taciņa, kas ved uz izgāztuvi, ir aizaugusi. Pa to baiļ iet, jo var iekost ērce vai uzķapt kādai čūskai uz galvas. Arī kapu žogs sagāzies zem atkritumu kalniem. Nezinām, pie kā vērsties, vai tur maz ir kāds saimnieks?" jautāja zvanītāja.

Aizvadītajā trešdienā, devušies noskaidrot situāciju, ievērojām Pokratas kapos valdošo rosību, jo daudzi tuvinieki steidza sakopt piederīgo atdusas vietas pirms drizajiem kapusvētkiem. Apsekojot atkritumiem paredzēto teritoriju aiz sētas, tiešām izrādījās, ka uz to ved krietiņi aizaugusi taciņa. Varētu domāt, ka nevēlēšanās pa to iet rosināja cilvēkus mest atkritumus šaipus sētas līdzās citām kapu kopīnām. Ja ne viens apstāklis – izskatās, ka gružu kaudzes tam neparedzētas vietās krājušās jau sen.

Kā var izmest gružus pie cita kapu?

VALENTĪNA SPROGE, kurai Pokratas kapos apglabāti daudzi vīra radi un krusttevs, šeit ierodas bieži. Par atkritumiem, kas izmesti tam neparedzētas vietās, viņa domā tā: "Uzskatu, ka cilvēki paši ir vainīgi. Vai tiešām ir grūti paitē desmit soļus tālāk? Kā var notīrīt savu tuvinieku kapu un gružus nolikt līdzās citam kapam?! Pašiem jābūt saprotošiem." Viņa pastāstīja, ka pastāv vairākas vietas, kur cilvēki sākuši izmest no tuvinieku atdusas vietām novāktos atkritumus, piekrītot, ka taciņa uz tam paredzēto vietu patiešām ir aizaugusi ar zāli un visa kapu apkārtne prasās pēc sakārtošanas: "Agrāk varējām piebraukt otrā pusē kapiem ar mašīnu, tagad tur viss ir aizaudzis." Viņa stāsta, ka pirms dažām dienām *simlatnieki* gan esot izplāvuši zāli kapu teritorijā, tomēr par taciņu neviens nerūpējas. Sieviete atzina, ka viņai nav zināms, vai šeit ir kāds kapu vecākais un kurš vispār par tiem atbild: "Vismaz mēs to nezinām. Manuprāt, vecākā te nav. Pagājušajā gadā rīkojām bēres, gribējām tikt kapličā, bet nezinājām pie kā vērsties. Beigās, sazvanījušies ar pašvaldību, tomēr tikām iekšā, bet izskatījās tur diezgan briesmīgi."

Pokratas kapos satiktā DZINTRA no Gulbenes, kura pirms kapusvētkiem bija ieradusies apkopt vecmammas un attālāku radu atdusas vietas, zināja teikt, ka savulaik teritorija bijusi skaisti iežogota un viss bijis labi satīrīts: "Te nebija tā aizaudzis. Arī pamestu un nekopītu kapiņu tagad ir joti daudz."

Arī gulbenietis ALDIS piekrita, ka kārtīgas vietas atkritumiem šeit nav: "Lejasciemā, kur mums apglabāti radi, gan ir smuki nožogota vieta. Kapos atved un izber arī smilts kopīgai lietošanai. Te arī prasās, lai pirms kapusvētkiem atved kādu smilšu kravu. Cilvēki varētu parņemt pa spainītīm." Aldis atklāja, ka mirušo piemiņas vietas apmeklē vismaz trīs reizes gadā –

Foto - A.Kuršanovs

Jāiet caur brikšņiem. Lai gan nevar teikt, ka taciņa uz atkritumu izgāztuvi nebūtu izbriennama, vēl aizvadītajā trešdienā tā bija krietiņi aizaugusi.

Foto - I.Tušinska

Tā darīt ir nesmuki. Jāatzīst, kapu teritorija ir visai plaša. Acīmredzot tādēļ vairākās vietās cilvēki paši izveidojuši atkritumu izgāztuves. Lai kāds būtu iemesls, nav attaisnojuma gružu izmešanai līdzās citām kapu kopīnām.

Foto - I.Tušinska

Pamesti kapi. Skaisto Pokratas kapu teritorijā ir gan vietas ar joti glīti sakoptām mirušo atdusas vietām, gan daudz sen nekopītu, pamestu kapu.

pavasarī sakopī pēc ziemas, vasarā sakārto pirms kapusvētkiem, bet rudenī nogrābj lapas, sakārtojot ziemai. "Tas ir mazākais, kas jādara normāliem kristīgiem cilvēkiem," pārliecināts vīrietis.

Pašvaldība dara, ko var

Rugāju novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTIŅA atzīst, ka kapu vecākā Pokratas kapos nav jau vairākus gadus. Bērniekiem un citiem mirušo tuviniekiem ar savām vajadzībām jāvēršas pašvaldībā. D.Tutiņa pastāstīja, ka aizvadītajā nedēļā *simlatnieki* bija norīkoti izplānot Pokratas kapos un, iespējams, dosies tur vēlreiz, tad sakārtos arī taciņu uz atkritumu izmešanas vietu: "Pagājušajā gadā griezām tur krūmus. Domājam arī par sētas labošanu un kapličas atjaunošanu.

Tā kā kapliča ir aizsargājams piemineklis, Valsts pieminekļu aizsardzības inspekcija uzlikusi mums par pienākumu to sakārtot. Bijām jau sastādījuši tāmi un šovasar plānojām uzsākt darbus. Taču atdūrāmies pret problēmu, jo Zemes dienests apgalvo, ka šī teritorija nepieder pašvaldībai, tādēļ tur neko nedrīkstam darīt.

Tagad nodarbojamies ar īpašuma tiesību sakārtošanu. Tā jau ir – viena valsts iestāde saka vienu, otra - citu, bet pašvaldība paliek pa vidu." Viņa pārmēt arī pašiem mirušo tuviniekiem, kuriem sirdsapziņa ļauj sausās lapas, papīrus un citus gružus izmest turpat līdzās citu cilvēku kapiem. "Mēs no pašvaldības puses darām, ko varam. Tuvojoties Rugāju novada svētkiem un citiem lieliem pasākumiem, šobrīd steidzam visu sakārtot un noplānot, kamēr nelist. Šie kapi ir lieli un darba tur vēl daudz," atzīna D.Tutiņa.

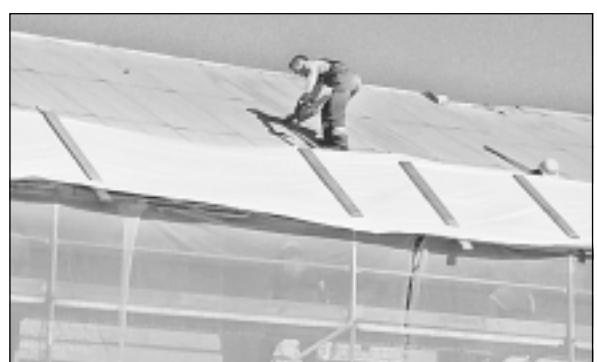
Meklējam atbildi

Kuru vainos, ja strādnieki nokritīs?

Balvu novada iedzīvotāja, kura regulāri mēro ceļu garām Balvu Kultūras un atpūtas centram, ievērojusi, ka renovācijas darbu strādnieki pa jumtu pārvietojas bez stiprinājumiem. "Ja kāds no viņiem nokritīs, kurš tad atbildēs? Vai tiešām visiem ir vienalga?" "Vaduguns" žurnālistiem jautāja sieviete.

9.augusta rītā pārliecinājusies, ka strādnieki uz jumta patiesām atrodas bez kīverēm un nav redzams, ka viņiem būtu arī stiprinājumi, sazinājāmies ar darbu vadītāju Emīlu Dāvidu no SIA "Woltec". Darbu vadītājs apgalvoja, ka visiem objektā strādājošajiem ir izsniegti gan nepieciešamie stiprinājumi, gan kīveres. "Cilvēki ir nodrošināti ar saitēm un visu nepieciešamo. Tas, ka nav margu, neko nenozīmē, jo strādniekiem ir vestes ar stiprinājumiem un kīveres." E.Dāvids solīja vēlreiz atgādināt padotajiem, ka šis ekipējums patiesām ir arī jālieto.

Bezbailīgi. Izpētot fotogrāfiju, nav redzams, ka cilvēks kaut kādā veidā būtu piestiprināts jumta virsmai.

Informē ugunsdzēsēji

Vētra gāž kokus

Vairākus izsaukumus glābēji saņēma 12.augusta naktī, kad visā Latvijā plosījās spēcīga vētra. Pulksten 22.20 glābēji devās uz Teātra ielu Balvos, kur koks bija uzkritis uz ielas braucamās daļas, sadragājot zem tā novietoto vieglo automašīnu. Cilvēki nav cietuši.

Pulksten 22.36 VUGD Balvu daļa saņēma izsaukumu no Balvu novada Bērzkalnes pagasta, kur ceļa posmā Balvi – Baltinava 7. km bija nogāzies koks. Pēc minūtes glābēju komandu izsauca uz Viljakas novada Susāju pagastu, kur autoceļa Viljaka – Balvi 14.km vētra bija nogāzusi koku, bet pulksten 23.15 vēja nolauzts stumbris bija jānovāc no ceļa Gulgene – Rēzekne 30.km Rugāju novada Rugāju pagastā.

Arī nākamajā dienā, 13.augustā, glābēji sniedza tehnisku palidzību Balvu novada Bērzkalnes pagastā, kur ceļa Balvi – Rubeni 7.km bija nogāzies koks.

Aizdegas vasaras virtuve

13.augusta vakarpusē Baltinavas novadā Kašu ciemā dega vasaras virtuve. Iespējams aizdegšanās iemesls – elektriskais iissavienojums.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Jaunākie žurnālu numuri

Dārza Pasaule

- The image shows the front cover of a magazine titled "Dārza Pasaulē". The title is prominently displayed at the top in large, bold letters. Below the title, there is a large, dense arrangement of white flowers, possibly hortensias. On the left side of the cover, there is text in Latvian: "BUDENS MĒSOLOGĀNA" and "hortenzijas SĀRTĀS PECKRĀSAS". On the right side, there is more text: "PLAVAS PLŪKES DĀRZAM", "RĀZĒJĀS ACTEKU CUKURAUGS", and "SILTUMNĪCAS UNTĀKA". At the bottom of the cover, there is a small photograph of a person's face.

Ilustrētā Zinātne

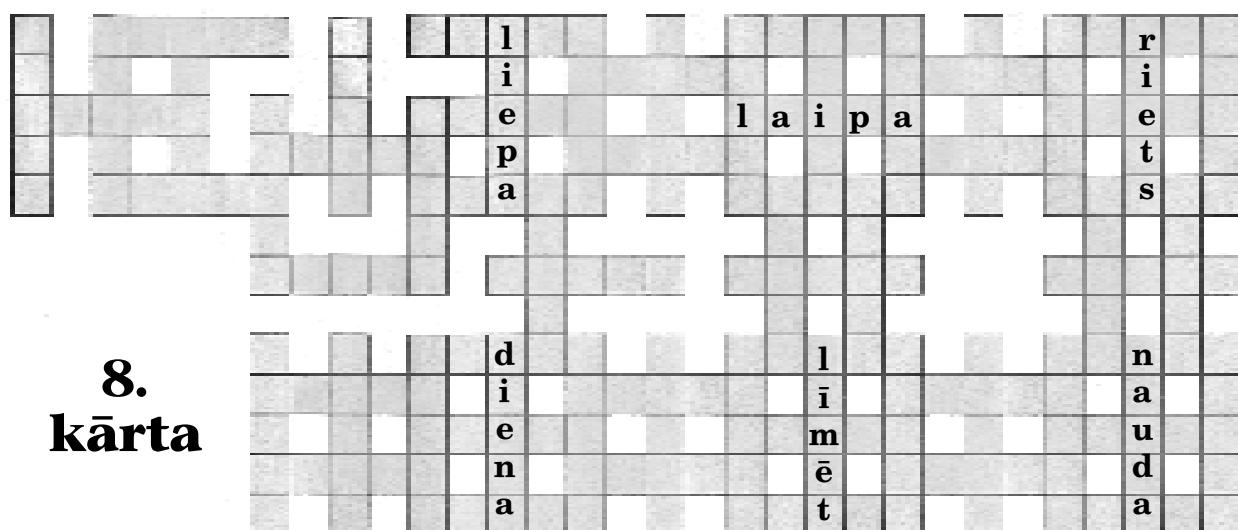
- Skaits uz kādām

saino mikropasauli. Kad zinātnieki ieslēdz mikroskopus, lai dabas sīkākās nianses aplūkotu palielinājumā, detaļas pēkšņi vairs nevar ne pazīt.

 - Saules aptumsums skaitlīgi. Pilns Saules aptumsums konkrētā zemeslodes vietā iestājas vidēji reizi 400 gados.
 - Ostas ir par mazu okeānu gigantiem. Lielākie konteineru kuģi nu ir kļuvuši jau tik milzīgi, ka ostas un kuģu ceļi netiek tiem līdzīgi.
 - Mājas laboratorija: izpēti dražeju krāsas. Vai tavās drazejās ir krāsvielu maisījums? To iespējams noskaidrot vienkāršā eksperimentā ar sāls šķiduma palīdzību.
 - Jauns satelīts nāk talkā meteorologiem. Nesen orbītā ap Zemi palaists meteosatelīts "GOES-16", kas sniegs vairāk un labākus meteoroloģiskos datus.
 - Roboti meklē pēdējos dimantus. Pieprasījums pēc dimantiem ir milzīgs, un ik sekundi roboti un mašīnas pūlas atrast jaunus.
 - Ekspedīcija Panamas lietusmežos. Ekspedīcija, kurā piedalījās arī entomologi no Latvijas, Panamā meklēja jaunas kukaiju sugas.
 - Atklājumi pasaulē. Uz Marsa ir senākais vulkāns Saules sistēmā. 80 miljonu gadu senā fosilijā atklāti proteini. Saules baterijas darbinās sirds stimulatoru.
 - Jautājumi un atbildes. Vai ir iespējams brīdināt par cunami tuvošanos? Kuru orgānu transplantē visbiežāk? Kāpēc krāsas saulē izbalē?

Magiskie vārdi

Uzdevums: visus magiskos vārdus ierakstīt krustvārdū mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

Andis - asaka - asari - burts - desas - divus - iesit - eseja - Jalta - jauna - kaisa - kakts - kalns - kauja - kausā - klejo - kodes - krāsa - kurla - kurus - laime - lauva - ļauna - malas - Marss - marts - mazas - melns - metri - Narva - nekad - ņemsi - pilis - pirkš - plata - podos - purvs - raibu - raugs - saini - salas - sanes - saņem - saper - satur - sauja - sauks - sāpes - sekss - sesks - sestā - sirds - sista - skals - skala - skata - skola - sleja - spars - stabā - stepe - tante - taure - ziema

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.septembrim.

Magisko vārdu mīklu atrisināja: D.Zelča (Krišjāņu pagasts), I.Homko (Medņeva), A.Siliņa, A.Mičule (Tilža), J.Pošeika (Balvi).

7.kārtā veiksme uzsmaidīja ALVĪNAI MIČULEI no Tilžas. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzī ስም personu apliecinōšu dokumentu).

Foto konkurss

**Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu.
Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai
elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds,
uzvārds (vēlams - tālrinus).**

Salaspilī. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.

Zilie kupoli. Iesūtīja Leontīne Dukaļska no Balviem.

Laiks pagulēt. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.

Kas nogalināja kļavu? Iesūtīja Leontīne Dukaļska no Balviem.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Zini un izmanto

Pirms dodies uz mežu, atceries par drošību!

Ik gadu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) steidzas palīgā cilvēkiem, kuri ir nomalījušies mežā. Salīdzinot ar visa gada rādītājiem, vasaras mēnešos mežā apmaldījušos cilvēku skaits ir vislielākais, kas ir skaidrojams ar to, ka vasaras mēnešos cilvēki dadas mežā, lai sēnotu un ogotu, bet aizmirst par savu drošību. Lai došanās mežā nebeigtos ar apmaldīšanos, pamatīgu izbili vai pat veselības un dzīvības apdraudējumu, VUGD aicina iedzīvotājus ļemt vērā vairākus drošības ieteikumus!

2016.gadā ugunsdzēsēji glābēji izglābā 70 mežos vai purvos apmaldījušos cilvēkus, bet VUGD palīdzība bija nepieciešama jau 24 cilvēkiem, kuri bija apmaldījušies. Iemesli, kādēļ cilvēki apmaldās, ir dažādi: kāds aizraujas ar sēnošanu un ogošanu un nepamana, kur aizgājis, bet cits uzticas ierīcēm, kurās izlādējas, vai sēno sev nepazīstamās vietās.

Lai neapmaldītos mežā, negūtu pamatīgu izbili vai pat veselības un dzīvības apdraudējumu, VUGD aicina iedzīvotājus ļemt vērā šādus vienkāršus ieteikumus:

□ pirms došanās mežā informējiet savus piederīgos par to, kurā vietā plānojat sēnot vai ogot, kā arī laiku, kad plānojat atgriezties no meža;

□ ģērbjoties piedomājiet ne tikai par to, kā pasargāt sevi no ērcēm un čūskām, bet arī par to, lai glābējiem būtu vieglāk Jūs ieraudzīt, tāpēc apģērbam un galvassēgai izvēlieties spilgtas un košas krāsas;

□ sēnot, ogot vai vienkārši baudīt dabu nekad neejiet vienatnē. Dariet to vismaz divatā. Meža pastaigā palieciet redzamības robežās, laiku pa laikam sasaucieties. Ja ar vienu kas notiek, otrs varēs palīdzēt;

□ neaizmirstiet līdzi paņemt personu apliecināšu dokumentu vai vismaz lapiņu ar uzrakstītu vārdu, dzīvesvietas adresi un kāda piederīgā telefona numuru;

□ neaizmirstiet paņemt līdzi pilnībā uzlādētu mobilo telefonu. Ja nav cieši aizpogājamas kabatas, kur to var ielikt, tad tas ir jāieliek macījā, un maks ar mazu striķīti jāpiestiprina pie bikšu siksnes vai pie kāda cita apģērba gabala. Nekādā gadījumā to nevajadzētu glābāt vienkāršā un ārējā kabatā. Ja tas nejauši izkrīt, tad bez trokšņa ir pazudis;

□ ja mākat rīkoties ar kompasu, neatstājet to mājās;

□ neaizmirstiet par savu veselību – paņemiet līdzi pirmās palīdzības piederumus (tie neaizņems daudz vietas, bet būs ļoti noderīgi situācijās, ja kaut kas atgādīsies). Kā arī, ja ikdienā ir jālieto kāds medikaments, tad pārliecinieties, ka tas ir paņemts līdzi;

□ paņemiet līdzi ūdens pudeli un šokolādi, jo tie apmaldišanās gadījumā palīdzēs atgūt nepieciešamo enerģiju;

□ paņemiet līdzi kabatas lukturīti, jo tas tumsā ne tikai palīdzēs nekrist panikā, bet arī palīdzēs glābējiem Jūs ātrāk atrast. Tāpat noderēs arī svilpīte un kompass, ar kuriem vajadzības gadījumā varēsiet norādīt savu atrašanās vietu un sekojot norādēm, izkļūt no meža;

□ ierodoties mežā, palūkojieties visapkārt – dzelzceļš, ceļi, zīmīgi koki vai dabas objekti var būt labi orientieri apmaldišanās gadījumā. Pievērot uzmanību apkārt esošajām lietām un objektiem, jūs apmaldišanās gadījumā palīdzēsiet glābējiem saprast, kā esat pārvietojušies pa mežu un kur jūs atrodaties, orientēties jums un glābējiem palīdzēs meža kvartālu numuri, kas izvietoti uz kvartālu plāksnītēm stigu krustpunktos.

□ izmantojiet tautasorientierus:

- skudru pūznis vienmēr ir uz dienvidiem no koka;
- ziemelpusē koki ir vairāk apsūnojuši;
- ziemelpusē arī akmeņi vairāk apsūnojuši;
- vairāk zaru kokiem ir dienvidu pusē;
- bedrēm ar ūdeni zāle lielāka ir ziemeļu krastos;
- esot mežā, sekojiet līdzi laikam un nepalieci mežā līdz tumsai, jo tad atrast izeju no sveša meža būs praktiski

neiespējami;

□ ja saprotat, ka esat apmaldījies un paša spēkiem nespēsiet izkļūt no meža, nekritiet panikā! Panika kļūs par Jūsu jaunāko ienaidnieku, jo stresa situācijā nespēsiet objektīvi novērtēt radušos situāciju. Apsēdieties, atpūtieties, centieties noorientēties apvidū un tikai tad uzsāciet atpakaļceļu. Nemēģiniet sākt haotiski staigāt pa mežu un meklēt atpakaļceļu, jo tādējādi Jūs varat iejet mežā vēl dzījāk;

□ centieties saklausīt, kas Jums atrodas apkārt – ja tuvumā atrodas šoseja, ceļš vai dzīvojamā māja, tad nekautrējieties doties uz turieni un pajautāt pareizo virzienu līdzcilvēkiem;

□ pavērojiet, vai tuvumā nav kāda vienkārša iemīta tacīņa vai traktoru iebrauktas rises, kas varētu būt ceļš uz kādu izcirtumu un tālāk iebrauktu ceļu, kas arī ved uz apdzīvotu vietu.

Līdzīgi padomi noderēs gadījumos, ja esat apmaldījies purvā, - meklējot atpakaļceļu, rūpīgi pārbaudiet ik vietu, kur plānojat spert soli, un vislabāk to darīt ar garāka koka palīdzību. Ja tomēr iekrītat purvā vai akaci, tad tikai mierīgas un apdomātas darbības palīdzēs jums izglābties. Mežā nekad nervozi neskrieniet, kā arī strauja un haotiska roku un kāju vicināšana jūs tikai vēl dzījāk *ievilks* purvā vai akaci. Tāpēc šādos gadījumos mēģiniet atrast jebko, aiz kā Jūs varētu pieturēties vai aizķerties un lēnām izvilkst sevi ārā.

Ja saprotat, ka pašu spēkiem nespēsiet izkļūt no meža, tad nekavējoties zvaniet glābējiem pa tālruni 112 un nosauciet tiem pēc iespējas konkrētākus orientierus – kurā vietā iegājat mežā, cik ilgi uzturaties mežā, kādus dabas vai cilvēka veidotus objektus esat šķērsojis vai kam esat pagājis garām.

Atcerieties, ka jebkurš sīkums var palīdzēt glābējiem Jūs atrast!

Dzied garīgais ansamblis "Almus"

Ciemos Bērzpilī

Lai gon vosora myusus nav lutynōjuse ar sevišķi lobu un syltu laiku, tūmār lela Dīva želesteiba atspeidēja 30. jūlijā dinā, kod goreigūs dzīšmu ansamblis "Almus" devēs uz kaimiņu draudzi Bērzpili, kur šīm dinā tyka svineita Sv. Annas dīnas atlaidas. Laiks patišam beja cīši jauks un pateikams. Ari bazneica pi taidas svātku dīnas beja pīpildeita ar dīvlyudzējim. Šū atlaidu Sv. Misi celebrēja Dricānu draudzes prāvests Māris Laureckis. Sirsneiga pateiceiba draudzes prāvestam Oļģertam Misjūnam par uzaicinōjumu byut klōt šīm atlaidu dīnā, kai arī ērgelneicai Ajai Ikstenai un šofereišam, kas vyzinōja uz priķu un atpakaļ. Svātki patišam beja izadavušis goreigi bogotī.

JŌNS TRŪPS, Drycānu Sv.Simeona un Judas draudzes ērgelnīks, goreigūs dzīšmu ansambla "Almus" mōkslinīciskais vadeitōjs, foto - Silvija Laizāne

Veiksmes prognoze

15.augusts. Sen nav bijusi čika diena? Šodien tā ir ieradusies, lai radītu problēmas gan ar uguni, gan ūdeni, gan elektrību, gan dažādām ierīcēm, kā arī uz ceļiem, gaisā un ūdenī. Tāpēc grandiozus darbus neuzsāc, čiks vien sanāks kā tam kungam – kalējam pasakā. Labāk pabeidz iesāktās lietas un projektus. Šodien dūšu piesiet palīdzēs svaigi sālīgi gurķītis vai mazsālīts laša gabaliņš. Tāpat var izdoties *šopings*.

16.augusts. Trešdiena, kurā visi tavi lūgumi no apkārtējiem atlēks kā bumbaņa no sienas, tāpēc ar saviem lūgumrakstiem negriezies ne pie deputātiem, ne dažādās instancēs. Atteikums garantēts! Šodien katram tuvāks būs paša kreklis. Tāpēc labāk izvēlēties vientulību un nodoties lasītpriekam, apmeklēt muzeju, izstādi, teātri vai ar makšķeri doties pēc lielās zives.

17.augusts. Šīnī dienā čika laika nātres Tevi var sadzelt no plkst. 16.38 līdz 19.13, tāpēc šajās stundās izvēlies mierīgākas nodarbes. Bet visas dienas garumā taipi naudu un nestāigā pār veikaliem, citādi nopirksti daudz nevajadzīgu lietu. Šodien neatkraties no mājas problēmām. Redzu, ka Tev sakrājušās lietas, ko šodien vari sekmīgi atrisināt. Ķerēs tik klāt! Ja neesi novilcis sīpolus, tad ar šo darbiņu vari tikt galā viens-divi.

18.augusts. Šīnī piektdienā mazāk jārunā un vairāk jādara. Slikto šodienas garastāvokli ārstējam ar darba terapiju. Diena piemērota dažādu lauku darbu veikšanai. Strādājot tikai jājātceras, ka šodienas vājās vietas ir pēdas un kāju pirksti. Tad nu skaties, kur spert kāju!

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī vaduguns.lv, tālr. 29365609

Nakts	Diena
0 15.08	Skaidrs +11 Makšķerains +20
T 16.08	Skaidrs +13 Apmācies, neleķis lieetus +21
C 17.08	Mazmākšķerains +17 Apmācies, neleķis lieetus +21
Pk 18.08	Skaidrs +15 Mazmākšķerains, pārkona negaisis +25

Gismeteo.Jaunumi.

Apsveikums

Pateicība

Lai sapnis baltais Tavu dvēseli aijā
Un kļusais miers ar saviem spāriem sedz.

(N.Kalna)

Mīš paldies Viļakas Evanģēliski luteriskajai draudzei, mācītājam Mārtiņam Vaickovskim, ērģelnieci Deivijai Tūmiņai, draudzes priekšnieci Intai Supei, kapu pārzinei Skaidrītei Svātiņai, Viļakas novada domes priekšsēdētājam Sergejam Maksimovam ar kundzi, Viļakas Valsts ģimnāzijas direktorei Sarmītei Šaicānei, Viļakas Valsts ģimnāzijas un Viļakas pamatskolas skolotāju saimei, Balvu "Ritums" apbedišanas biroja darbiniekam, kafejnīcas "Pierobeža" meitenēm un vadītāji Inesei Supei, ģimenes ārstei Laumai Purviņai, medmāsai Ingrīdai Šaicānei, Ilzei un Voldemāram Šaicāniem, Veinu un Baltiņu ģimenēm, Olegam Keskam, visiem ratiem, draugiem, bijušajiem audzēkņiem un skolēniem, kuri juta līdz un nesavīgi palīdzēja visgrūtākajā brīdi, pavadot mūsu mīlo tēvu un vīru **ALFONU KRIŠTOPĀNU** pēdējā mūžības ceļa gaitā.

SIEVA, MEITA UN DĒLS AR ĢIMENĒM

Pārdod

18.augustā z/s "Gračuļi" pārdos dažādu krāsu jaunputnus (3,5 - 5 mēn.), baltas un brūnas dejējvistas (10 - 14 mēn.), galīus (arī maina). Pēc pieteikuma - mājas cāli. Tālr. 29186065.

Bērziplis 7.20, Lazzdukalns 7.35, Kapūne 7.40, Ruggi 7.50, Medņi 8.00, Naudaskalns 8.10, Balvi 8.20, Kubuli 8.55, Viksna 9.10, Kuprava 9.30, Viļaka 9.50, Žiguri 10.10, Borisova 10.30, Semenova 10.45, Šķilbēni 10.55, Rekova 11.00, Upite 11.10, Baltinava 11.30, Briežuciems 11.45, Egluciems 12.00, Vecītīga 12.15, Tilža 12.30, Golvori 12.45, Bērziplis 13.00.

Pārdod sīvēnus. Tālr. 28774747.

Pārdod sīvēnus. Tālr. 26617620.

Pārdod sīvēnus. Tālr. 20272249.

Bioloģiska saimniecība pārdod sīvēnus. Tālr. 29341738.

Pārdod traktoru MTZ 52. Tālr. 29430409.

Pārdod skalditu malku ar piegādi. 4,5m³ - EUR 120. Tālr. 29418841.

Pārdod sienu rullīos Bērzkalnes pagastā. Tālr. 29378930.

Pārdod sienu rulonos. Tālr. 26579753.

Pārdod 2-istabu dzīvokli centrā 2.stāvā vai maina pret 1-istabas dzīvokli Balvos, Rigā, Siguldā, Ikšķilē, Olaine, Daugavpili. Tālr. 25650103.

Pārdod klavieres "Riga". Tālr. 26114980.

Steidzami pārdod dzīvokli. Lēti. Tālr. 29864596.

95. KODS 18.08. jauna brīvdienu grupa autoskolā "Delta 9V". Iepriekšēja pieteikšanās. Tālr. 29208179.

Plauj zāli. Tālr. 29165808.

Piegādā smilti, granti, šķembas, lemontē ūdensvadus, kanalizāciju, bioloģisko attīršanu. Remontē piebraucamos celiņus. Tālr. 29105572.

Dažādi

Ieklājam bitumena rulju materiālu jumtu segumus. Tālr. 20111116.

Apsardzes kursi - neklātienes. Tālr. 26336910.

Jauns pievedums! Mazlietoto apģērbu veikals. Balvi, Tautas 1.

Maina labiekārtotu lauku viensētu pret 2-istabu dzīvokli ar ērtībām. Tālr. 29159562.

Atrasta ULDA GORŠANOVA ID karte. Griezties redakcijā.

Pazudis

Pazudis pelēks Britu īsspālvainās škirnes kaķis kopš 10.08.2017. Atsaucas uz vārdu Tomijs. Tālr. 29135560.

Kupravas sporta zālē pazudušas hanteles un stieņi. Atradējam garantēta EUR 500 atlīdzība. Tālr. 27033870.

Pērk

Z.s "Strautini" iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparsstrade.lv

SIA "Lauku Miesnieks" iepērk mājlopus.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20207132.

SIA "Cēsu gaļas kombināts" par labām cenām iepērk jaunlopus un liellopus.
Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 26185703, 25573447.

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 28761515.

Pērk īpašumus, cirsmas. Tālr. 26489727.

Pērk meža īpašumus ar zemi un cirsmas. Tālr. 29433000.

Pērk meža īpašumus. Īpaša cena mežiem Balvu, Rugāju, Baltinavas un Viļakas novados. Tālr. 26421728.

Iepērk šķeldojoamo materiālu. Tālr. 29199067.

Pērk vecu motociklu JAWA, EMKA, DNEPR, URAL, IŽ, BMW, to rezerves daļas un dokumentus. Tālr. 27802708.

Piedāvā darbu

Piedāvā darbu mežā ar krūmgriežiem. Tālr. 29335439.

Meklē celtniekus. Tālr. 25696621.

Līdzjūtības

Dusi saldi zemes klēpi, Lai Tev sapņu nepietrūkst. Mījas rokas ziedus noklās Un Tev silti vienmēr būs. Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība dēlam **Aigaram**, pavadot mūžībā māmuļu **STEFĀNIJU KEIŠU**. Baltinavas vidusskolas bijušie klasesbiedri un audzinātāja

Pierīst soļi, klusē doma, Neskan mīlās mātes balss. Tikai klusa sāpe sirdi Igi vēl pēc viņas saukus. (E.Zālīte)

Skumju brīdi esam kopā ar Tevi, Stefāni, un Taviem tuviniekiem, **MĀMIŅU** zaudējot. Gabranovu ģimene Balvos

Tavs maigums, māt, man dzīvē spēku deviš,

Tu milestībā prati katru dienu veikt. Šai brīdi skarbjā, kad pietrūkst tevis,

Lauj man par visu klusu paldies teikt. Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība palīdz pārvarēt sāpu smagumu **Stefānijai Kromulei, MĀMIŅU** aizsaulē aizvadot.

Albīna, Dzintra, Zina, Tamara, Skaidrīte, Ilga, Laima, Zoja, Valija, Helēna

Tālu gāju garu mūžu, Daudz darbiņu padariju. Kā krāsinie dzipari rokdarbos Paliek bērni, mazbērni,

mazmazbērni. Izsakām vispatiesāko līdzjūtību **Stefānijai Kromulei**, kad viņas mājās iestājies stundzinošs klusums un mūžības ceļā jāpavada milā **MĀMULĪTE**. Lūgšim viņas dvesēšitei Debess ceļā mieru rast.

Antoņina un Ziedonis Misini

Šalciet kļusi, dzimtie meži, Mūža dziesma beigusies.

Pāri sirdi apklausušai Zeme smilšu sagšu sedz.

Mūsu patiesa līdzjūtība **Stefānijai Kromulei ar bērnu ģimenēm, MĀMIŅU, VECMĀMIŅU** smilšu kalnījā pavadot.

Brīvības ielas 70. mājas iedzīvotāji

Tai tālajā plavā, kur atminas zied, Tur mani jūs vienmēr satikset.

(I.Rudene)

Izsakām visdzīļāko līdzjūtību tuviniekiem, mūžības ceļā pavadot mūsu skolotāju **ALFONU KRIŠTOPĀNU**.

Viļakas Valsts ģimnāzijas 2000. gada absolventi

Nogrima saule un apdzīs zvaigznes, Norima vēji un aplūksa sirds. Skumju brīdi esam kopā ar visiem **ALBERTA LEIŠAVNIEKA** tuviniekiem, pavadot viņu mūžības ceļā. Lebed

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm, Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu. Izsakām visdzīļāko līdzjūtību piedeigajiem, **ALBERTU LEIŠAVNIEKU** mūžībā aizvadot. SIA "Balvu autotransports" šoferu kolektīvs un dispēcere

Un kādas mīlas tuvas mājas durvis. Nekad vairs tavas rokas neatvērs. Un kādā istabā viens stūrīs klausīs raud, Viņš raud kā pamests, raud bez asarām. (N.Dzirkale)

Mūsu patiesa līdzjūtība **Anitai Daščenko un pārējiem tuviniekiem**, pavadot **ALBERTU LEIŠAVNIEKU** kapu kalnījā. Jevgenija, Livija, Svetlana Pilskalnā

Tuvs cilvēks neaiziet, Viņš tikai pārstāj līdzās būt. (R.Skujiņa)

Klusa un patiesa līdzjūtība **Ninai Leišavnieci un tuviniekiem**, pavadot **VIRATĒVU** kapu kalnījā. Svetlana Š., Jelena U., Svetlana D., Ilze Š., Nina Š., Anita N., Asoja K., Tamāra S., Tatjana B., Marija K., Tatjana D., Nadežda P.

Nem no mums tās gaišās stundas, Kurās bieži kopā būts. Lai Tev dzīmtās zemes vēji Siltu miega dziesmu dūc. (L.Vāczemnieks)

Izsakām visdzīļāko līdzjūtību un skumstam kopā ar tuviniekiem, **ALBERTU LEIŠAVNIEKU** mūžībā pavadot.

SIA "Balvu autotransports" kolektīvs

Garu mūžu nodzīvoji, Daudz darbiņu padariji, Lai nu viegli Zemes māte Pārkāj savu paladziņu.

Izsakām patiesu līdzjūtību **Anitai Loginai**, pavadot VECMĀMIŅU pēdējā gaitā.

Anastasija, Bronislava, Inta, Natālija, Terēze

Kur vārdus rast, kas būtu mierinājums, Kad cilvēks zemes klēpi dusēt steidz,

Kad negaidot ir pārrauts mūža gājums

Un ar dievas tik daudziem jāpateic. (A.Apšķruma)

Izsakām klusu un patiesu līdzjūtību **Rihardam Leitānam**, VECMAMMU mūžībā pavadot.

2., 6., 9. klases kolektīvi un audzinātāja

Abonēt

Vaduguni

septembrim izdevīgāk!

